

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

Veljavna zakonodaja in predpisi glede zdravstvenega varstva GRM

dr. Barbara Piškur in dr. Nikica Ogris

*Delavnica za dobavitelje gozdnega reprodukcijskega materiala
GIS, 30.5.2023*

12. maj

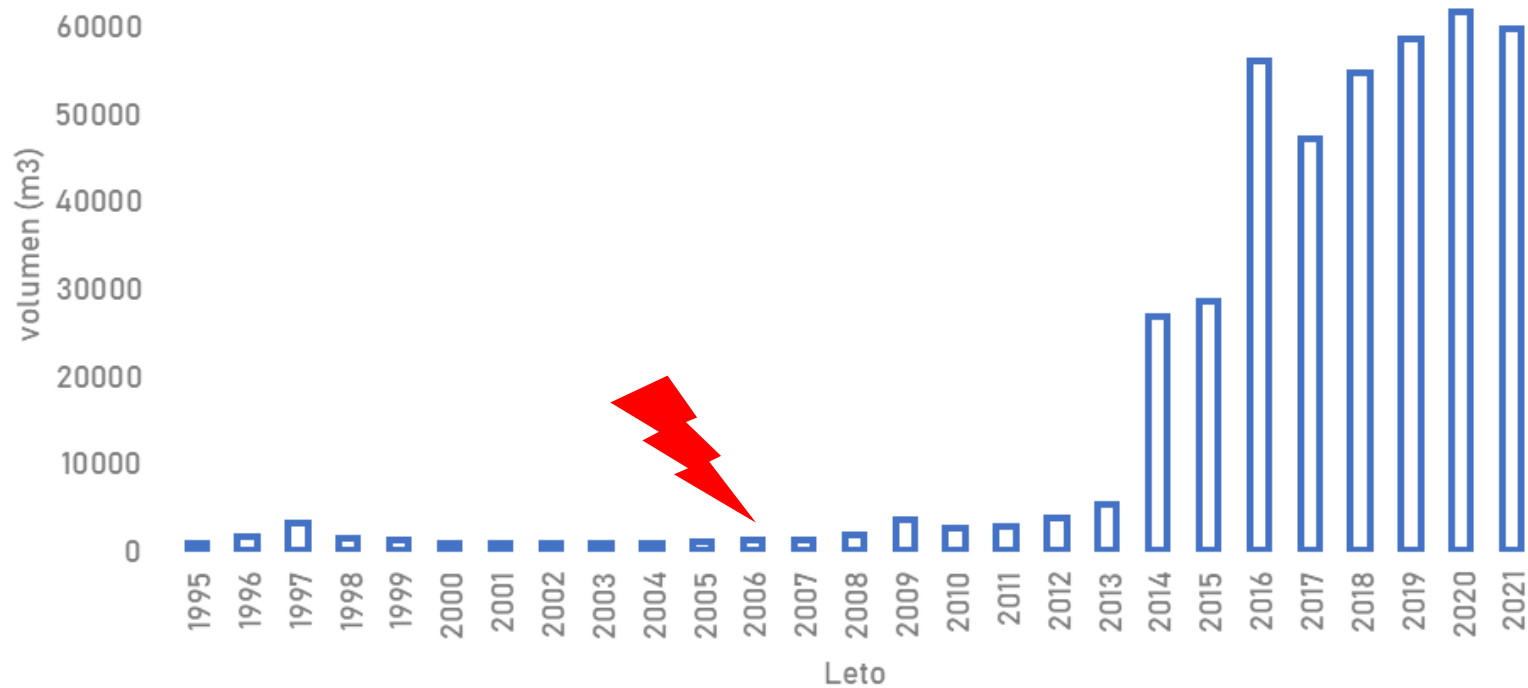
Mednarodni dan zdravja rastlin

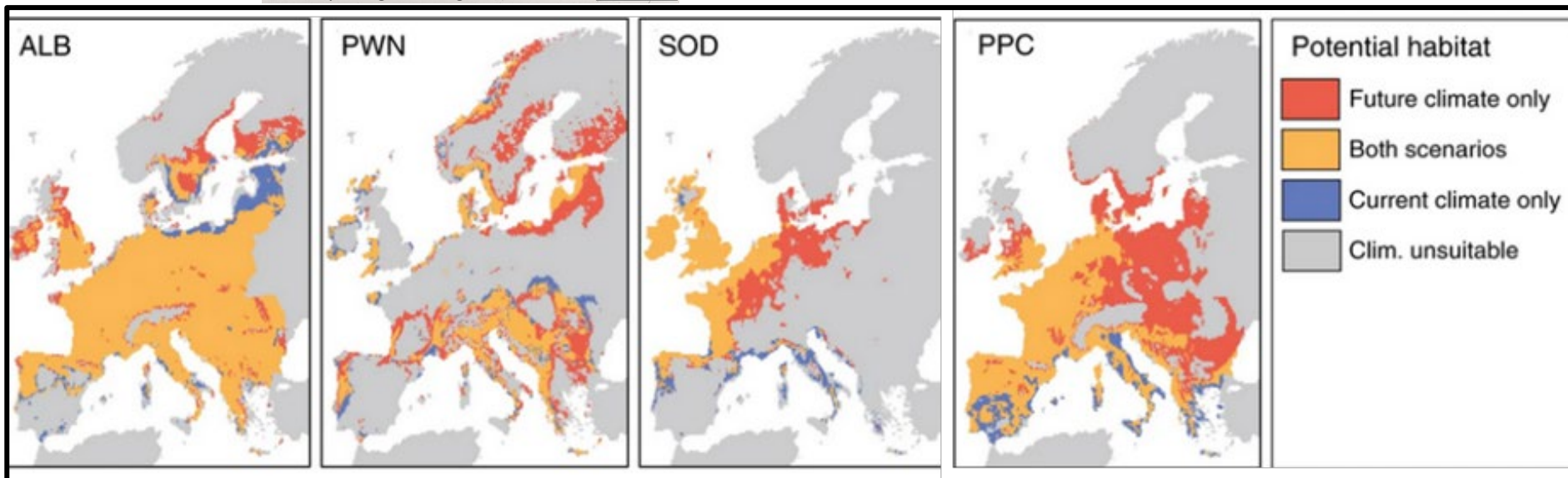
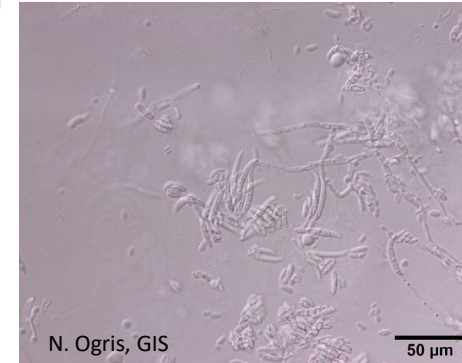
REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO**

Foto: S. Zidar

VIR: Timber - podatkovna zbirka o poseku gozdnega drevja. Zavod za gozdove Slovenije, 1995-2021.

UVHVVR

Uredba (EU) 2016/2031 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin

Uredba (EU) 2017/652 o izvajanju uradnega nadzora

Izvedbena uredba (EU) 2019/2072 o določitvi enotnih pogojev za izvajanje Uredbe (EU) 2016/2031

Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin

Uredba o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin

Uredba o izvajanju uredbe (EU) o uradnem nadzoru in drugih dejavnostih na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmacevtskih sredstev

Seznami karantenskih škodljivih organizmov in reguliranih nekarantenskih škodljivih organizmov

(~300)

**KŠO: istovetnost, navzočnost, ustalitev / vnos, širjenje, gospodarski & družbeni & okoljski učinki → PRA → KŠO*

Inšpekcija

Odgovorna oseba pri izvajalcu dejavnosti z znanjem s področja zdravja rastlin

Izvajalci javnih pooblastil po ZZVR

Uradni laboratoriji

Rastlinski potni list (RPL):

- uradna etiketa, ki spremlja pošiljke predpisanih vrst rastlin in rastlinskih proizvodov pri njihovih premikih znotraj EU in potrjuje, da te izpolnjujejo predpisane zahteve zdravstvenega varstva rastlin, nadzornim organom pa omogoča sledljivost blaga
- Predpisana oblika, vsebina
- Zahteve za pridobitev dovoljenja za izdajo RPL: vpis v FITO-register, registrska številka, imenovana oseba z opravljenim preskusom znanja iz zdravja rastlin, vodenje evidenc, opreme, objektov
- Načrt ukrepov v primeru suma pojavov ali odkritja ŠO
- Zapisniki inšpekcije glede izpolnjevanja pogojev

Vnos, premikanje, posedovanje, razmnoževanje, izpuščanje KŠO* - prepoved

Obveščanje o pojavu ali sumu na pojav ŠO – obveza vseh, za izvajalce poslovnih dejavnosti tudi ukrepanje (tudi previdnostni ukrepi)

Uradni laboratoriji

UVHVVR

Uredba (EU) 2016/2031 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin

Členi 84-87:

Zahteve za izdajo RPL (prost KŠO, skladen z določbami glede NNŠO...)

Pregledi za RPL:

- pooblaščen izvajalec dejavnosti ali pristojni organ (npr. okolica)
- pregledovanje ob ustreznem času ob upoštevanju tveganj
- Vizualni pregled in:
 - uradni pregled (vzorčenje in testiranje) s strani pristojnega organa (inšpekcija, izvajalci javnih pooblastil): sum KŠO, NNŠO
- Dokumentacija!

osmerozobi smrekov lubadar (Ips typographus), šesterozobi smrekov lubadar (Pityogenes chalcographus), trohnobneži (Heterobasidion spp), mraznice (Armillaria spp.), verticilijska uvelost listavcev (Verticillium sp.) ...

jesenov ožig (Hymenoscyphus fraxineus), javorov rak (Eutypella parasitica), hrastova čipkarka (Corythuca arcuata), jelševa sušica (Phytophthora alni), rjavenje borovih iglic (Lecanosticta acicola), kostanjev rak (Cryphonectria parasitica), holandska brestova bolezen (Ophiostoma novo-ulmi)...

Foto: A. Kavčič

Foto: S. Zidar

MKGP

Zakon o gozdovih

Zakon o gozdnem reprodukcijskem materialu

Pravilniku o pogojih za vpis v register dobaviteljev in drugih obveznosti dobaviteljev ter zahtevah za trženje GRM

Direktiva (EU) 99/105/ES

Inšpekcija

Izvajalci javnih pooblastil po ZG (GIS)

74. člen ZG

javno pooblastilo GIS za strokovni in zdravstveni nadzor nad gozdnim semenarstvom in drevesničarstvom

7. člen ZGRM

Pogoji za trženje GRM (ustrezne kakovosti, zlasti glede velikosti, zdravstvenega stanja...) – kriteriji v Pravilniku o pogojih za vpis v register dobaviteljev in drugih obveznosti dobaviteljev ter zahtevah za trženje GRM

Kriteriji za „zdrav“ GRM:

- so najmanj dvakrat letno strokovno in zdravstveno pregledani, in sicer prvič v času od 1. junija do 31. julija in drugič od 1. septembra do 31. oktobra, vključno s pregledom 100 m od okolice objekta, kjer so pridelani.
- so pridelani v pogojih brez prisotnosti fitoftor (*Phytophthora* spp.) s seznama
- so na podlagi vizualnega pregleda brez škodljivih organizmov oziroma brez znamenj ali simptomov prisotnosti škodljivih organizmov, ki vplivajo na njegovo kakovost ali uporabnost,
- so nepoškodovani in brez drugih napak, ki lahko vplivajo na njegovo kakovost ali uporabnost.

MKGP

Pregled (nekateri poudarki):

- Vključuje tudi vizualni pregled, vzorčenje (tudi okolica – 100 m)
- Pregled zdravja koreninskega sistema (rastlina se izpuli, pregled na prisotnost nekroz, rovni sistemi,...)
- Gospodarski ŠO, spremljanje tudi KŠO
- Uradni laboratoriji (UVHVVR)
- Razkuževanje orodja, obutve med premiki med posevki
- Seznam gospodarskih ŠO (www.gozdis.si) s pragovi za dopusten odstotek napadenih oz okuženih rastlin v objektu

Pregled za prisotnost fitoftor:

- Testiranje zemlje, substrata, vode za zalivanje
- Pred vpisom v register plus na vsakih 5 let
- Seznam na www.gozdis.si – vrste z znanim negativnim vplivom na gozdove
- Če vrste ni na seznamu in bi lahko predstavljala nevarnost – glede na PRA
- Najdbe ostalih vrst fitoftor – lahko podana priporočila za zmanjšanje tveganj zaradi izgub
- Če najdene vrste iz seznama: ukrepi za tretiranje ali odstranitev (dobavitelj vodi zapise o izvedenih ukrepih)
- Uradni laboratorij (KIS)

Obveznosti pregledovalcev (javno pooblastilo):

- Zapisnik o pregledu (posredovan tako drevesničarju kot inšpekciji)
- Po drugem nadzoru v tekočem letu izdaja potrdila o zdravstveni ustreznosti zahtevam Pravilnika o pogojih za vpis v register dobaviteljev in drugih obveznosti dobaviteljev ter zahtevah za trženje GRM (s seznamom GRM)

Obveznosti drevesničarjev (dobaviteljev):

- Priprava objektov za pregled
- Letna prijava pridelave
- Obveščanje GIS in GI o pojavu znamenj ali simptomov ŠO ali poškodb, ki vplivajo na kakovost ali uporabnost delov rastlin

**ZDRAV GRM = GRM brez prisotnih ŠO in ne le brez
simptomov ali znamenj**

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

Protecting forests for a healthy future!

Varujemo gozdove za zdravo prihodnost!

www.gozdis.si

www.zdravgozd.si

www.invazivke.si